

Råvatten

Stödjande instruktion för Livsmedelsverket och kommuner

Här hittar du information om råvatten enligt 3 § SLVFS 2001:30.

Kommentarer till lagstiftningen

Råvatten faller inom miljöbalkens tillämpningsområde, men råvattnets beskaffenhet är avgörande för dricksvattnets säkerhet och kvalitet och påverkar även tillämpningen av 3 § SLVFS 2001:30. Därför kommenteras råvatten här.

EU:s ramdirektiv för vatten (direktiv 2000/60/EG) som har införlivats i svensk lagstiftning genom förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, har inflytande på råvattnets säkerhet och kvalitet.

Arbetet med råvattenfrågorna påverkas också av de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen. Mer information om miljökvalitetsmålen finns på miljömålsportalen.

Miljömålsportalen

I dokumentationen bakom riksdagens 16 miljökvalitetsmål finns en samsyn om att råvattnets kvalitet är avgörande för att trygga en god svensk dricksvattenförsörjning.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) ansvarar tillsammans med de fem vattenmyndigheterna för frågor som rör ytvatten och Sveriges geologiska undersökning (SGU) ansvarar för grundvattenfrågorna.

Ta särskild hänsyn till råvattnets beskaffenhet

Råvattnet har stor betydelse för utformningen av beredningen. Det pekas ut i 3 § SLVFS 2001:30. Det är viktigt att råvattnet har så bra kvalitet som möjligt. Bra råvattenkvalitet gör det lättare att producera ett bra dricksvatten genom att beredningen i vattenverket kan göras enkel.

Det är viktigt att, bland annat genom en noggrann faroanalys, skaffa sig kunskap om föroreningskällor i råvattentäkten och i råvattentäktens tillrinningsområde och kontinuerligt arbeta för att avlägsna eller minimera utsläppen från dessa. Det är bättre att motverka en förorening av täkten än att införa en beredningsmetod med syfte att ta bort föroreningen.

Kunskap om variationer i råvattnets mikrobiologiska och kemiska kvalitet på kort och lång sikt är en förutsättning för att kunna utforma beredningen i vattenverket, liksom för styrning av beredningsprocesserna. Det är speciellt viktigt att kartlägga de sämsta förhållandena i råvattnet, och att se till att beredningen klarar dessa.

Generellt sett bör beredningen utformas så att det är möjligt att leverera ett fullgott dricksvatten under förhållanden med sämsta råvattenkvalitet och maximal förbrukning. I Svenskt Vattens handbok om råvattenkontroll finns rekommendationer på innehåll och frekvens av råvattenundersökningar.

Klimatets utveckling kan leda till försämrad råvattenkvalitet, till exempel genom ökad tillförsel av naturligt organiskt material, NOM, till ytvattentäkter. Trender i råvattenkvaliteten bör därför övervakas. Förändrad råvattenkvalitet kan på sikt leda till att beredningen i vattenverket kan behöva ändras. Matematiska modeller visar att man också bör räkna med allt fler händelser med extrem väderlek som kan leda både till översvämningar och till råvattenbrist.

Skydd av vattentäkter

Skyddet av vattentäkter är av avgörande betydelse för en bra råvattenkvalitet. Huvuddelen av de sjukdomsframkallande mikroorganismerna i vattentäkter härstammar från avlopp och från naturgödsel.

Enligt 7 kap miljöbalken kan länsstyrelsen eller kommunen inrätta och utfärda föreskrifter om vattenskyddsområden. I 9 kap miljöbalken finns bestämmelser om bland annat utsläpp av avloppsvatten och om anläggningar för grundvattentäkter.

Närmare bestämmelser om vattenskyddsområden utfärdas av Havs- och vattenmyndigheten och, när det gäller djurhållning, av Jordbruksverket.

Mer information

Havs- och vattenmyndigheten

Naturvårdsverkets allmänna råd om vattenskyddsområden. NFS 2003:16.

Naturvårdsverkets handbok om vattenskyddsområde. 2010:5.

Jordbruksverket

Svenskt Vatten

Råvattenkontroll – krav på råvattenkvalitet, 2008-12-08

Sveriges Geologiska Undersökning

Senast uppdaterad 26 mars 2018 Ansvarig grupp LK_Team Livsmedelshygien